

Canemuren kuusi vuotta Pohjois-Pohjanmaalla

Kirjoittaja Ritva Impola

Canemure -hanke, Kohti hiilineutraaleja kuntia ja maakuntia – Towards **Carbon Neutral Municipalities and Regions**, toimi ilmastotyössä Pohjois-Pohjanmaalla kuuden vuoden ajan vuodesta 2018 vuoteen 2024. Canemure-hanke on Suomen ympäristökeskuksen koordinoima hanke, jossa alueellisena koordinaattorina Pohjois-Pohjanmaalla toimi Oulun ammattikorkeakoulu. Hanketta toteutti 22 toimijaa eri puolelta Suomea. Hankkeen rahoittivat Euroopan Unionin Life-ohjelma ja hankkeeseen osallistuneet toimijat.

Hankkeelle asetetut alueelliset tavoitteet

Hankkeen alussa linjattiin hankkeen tavoitteet osallistuvissa maakunnissa:

- Hankkeen tarkoitus on toimia ilmastotyön edistäjänä alueella
- Hankkeessa kootaan alueellinen yhteistyöryhmä ohjaamaan maakunnan ilmastotyötä
- Hankkeessa luodaan alueelliset ilmastotiekartat
- Hankkeessa tuotetaan tietoa ilmastotiekarttojen toimista ja päästökehityksestä
- Hankkeessa katalysoidaan aluehallintoa, yrityksiä ja asukkaita toteuttamaan ilmastotiekartan toimenpiteitä
- Dokumentoidaan toteutettuja ilmastotoimenpiteitä alueilla
- Hankkeessa laitetaan liikkeelle uusia ilmastotoimenpiteitä

Mitä hankkeella saavutettiin?

Pohjois-Pohjanmaalla ilmastotyötä ohjaamaan koottiin hankkeen alussa ilmastotyön yhteistyöryhmä, joka toimi yhdessä Pohjois-Pohjanmaan liiton ilmastotyön neuvottelukunnan kanssa. Vuodesta 2022 lähtien ryhmät yhdistyivät ja ilmastotyötä maakunnassa ohjaa ilmastotyön neuvottelukunta. Ryhmiin on kuulunut edustajia

LIFE17 IPC/FI/000002 LIFE-IP CANEMURE-FINLAND This project has been carried out with the financial contribution of the LIFE Programme of the European Union. The content reflects only the CANEMURE project's view, and the EASME/Commission is not responsible for any use that may be made of the information it contains.

kunnista, tutkimus- ja koulutusorganisaatioista, kehittämissyhtiöistä, yrityksistä, etujärjestöistä ja kolmannelta sektorilta.

Yhtä tärkeä verkosto Canemuren toiminnassa on ollut hankkeessa toteutettu yhteistyö kuntien, yritysten, tutkimuksen, koulutuksen, julkisen sektorin ja asukkaiden kesken.

Maakunnan ilmastotiekartta

Maakunnan ilmastotiekartan valmistelu aloitettiin 2019 yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan liiton POP-Ilmasto -hankkeen kanssa. Tiekartta valmistettiin laajassa yhteistyössä alueen eri toimijoiden ja organisaatioiden kesken. Tiekarttaa valmisteltiin mm. avoimissa työpajoissa ja seminaareissa. Uusimpaan tietoon perustuva ja vuorovaikutuksen tuloksena syntynyt tiekartta sisälsi nykytilan kuvauksen, kärkiteemat toimenpiteineen, tarkempaa tietoa maakunnalle merkittävistä sektoreista, sekä toimenpiteiden edistämisen ja seurannan toimintamallin. Tiekartassa korostettiin 7 tärkeintä ilmastonmuutokseen vaikuttavaa kärkiteemaa ja nostettiin ilmastonmuutokseen sopeutuminen läpileikkaavaksi teemaksi. Ensimmäinen versio maakunnan ilmastotiekartasta hyväksyttiin maakuntahallituksessa helmikuussa 2021.

Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartta päivitettiin vuonna 2024 jälleen tiiviissä yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan liiton kanssa. Tässä päivityksessä ilmastotiekartan alkuperäiset linjaukset ja toimenpiteet eivät muuttuneet. Jotta ilmastotiekartta 1.0 sanoma ja mittava tietomäärä säilyisivät, päivitetty 2.0-versio sisälsi alkuperäisen tiekartan rakenteen ja sisällön. Muutokset koskivat tietojen päivittymistä, kuten uusimmat luvut maakunnan kasvihuonekaasupäästöistä. Tiekarttaan tuotiin uutta tietoa kärkiteemoihin liittyen, kuten energia- ja maankäytön kärkiteemat. Kulttuuriteema nostettiin esiin kärkiteeman 7 yhteydessä. Nuorten, järjestöjen sekä koulutuksen ja tutkimuksen yhteistyöryhmän näkemyksiä kuultiin omissa työpajoissaan. Kunnille järjestettiin neljä Kuntien Ilmastosuunnitelma –työpajaa, joiden antia hyödynnettiin tiekartassa.

LIFE17 IPC/FI/000002 LIFE-IP CANEMURE-FINLAND This project has been carried out with the financial contribution of the LIFE Programme of the European Union. The content reflects only the CANEMURE project's view, and the EASME/Commission is not responsible for any use that may be made of the information it contains.

Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartan kärkiteemat ovat:

1. Älykäs bio- ja kiertotalous toimii ilmastotyön perustana
2. Energian tuotanto ja käyttö on kestävä, tehokasta ja vähäpäästöistä
3. Liikenne on vähäpäästöistä
4. Maatalous kehittyy hiilensitojana
5. Maankäyttö on ilmastoviisasta ja kiertotaloutta edistävää
6. Metsät ja suot toimivat tehokkaina hiilinieluinä
7. Yhteistyö ja sektorirajat ylittävät toimintamallit luovat elinvoimaa ja liiketoimintamahdollisuuksia

Sopeutuminen on osana kaikkia kärkiteemoja.

Päivitetty ilmastotiekartta hyväksyttiin maakuntahallituksessa elokuussa 2024.

Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartta toimii rahoituskriteerinä Pohjois-Pohjanmaan liiton EAKR rahoitushaussa ja rahoitettavien hankkeiden arvioinnissa painotetaan niiden soveltuvuutta maakunnan ilmastotiekartan mukaisiksi hankkeiksi.

Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartta löytyy suomeksi linkistä: https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2024/08/Pohjois-Pohjanmaan-ilmastotiekartta-2021_2030-paivitys-elokuussa-2024.pdf ja englanniksi linkistä: https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2024/09/Northern-Ostrobothnia-Climate-Roadmap-2021_2030-2.0.pdf

LIFE17 IPC/FI/000002 LIFE-IP CANEMURE-FINLAND This project has been carried out with the financial contribution of the LIFE Programme of the European Union. The content reflects only the CANEMURE project's view, and the EASME/Commission is not responsible for any use that may be made of the information it contains.

Ilmastokahvit

Hankkeessa toteutettiin kaikille avoimia Ilmastokahvit tilaisuuksia. Ilmastokahvit toteutettiin lyhyinä, noin tunnin mittaisina, verkossa toteutettuina tilaisuuksina, joissa kussakin oli 3-4 esitystä ilmastoaiheisista teemoista. Tilaisuuksiin osallistui ihmisiä eri organisaatioista ja osallistujia ihan omasta mielenkiinnosta. Teemoja, joita ilmastokahveilla käsiteltiin olivat mm. biohiili, hiilen sitominen, biojätteet, ruokahävikki, vähähiilinen viljely, kiertotalous, luonnon monimuotoisuus, maatalouden hiilensidonta ja uusiutuva energia. Osallistumisia Ilmastokahveilla oli kaikkiaan yli tuhat. Lähes kaikki Ilmastokahveilla esitetty materiaali löytyy Canemuren Oamkin nettisivuilta https://oamk.fi/hankkeet/canemure-towards-carbon-neutral-municipalities-and-regions-in-finland-life17-ipc-fi-000002-life-ip-canemure_finland/julkaisut-ja-materiaalit/

Webinaarit, seminaarit, tapahtumat ja konferenssit

Hanke järjesti ilmastotyön tueksi kaikille avoimia webinaareja (erityisesti korona-epidemian aikaan), seminaareja ja konferensseja sekä osallistui muiden järjestämiin tilaisuuksiin ja tapahtumiin.

Webinaareja ja seminaareja järjestettiin 14 kappaletta eri ilmastotyön aihepiireistä. Tilaisuudet olivat avoimia kaikille ja aiheina olivat mm. biokaasu, Hinku-verkosto, maakunnan ilmastotyö, ilmastonmuutokseen sopeutuminen, hiilikauppa, materiaali- ja energiatehokkuus ja hiiliviisas rakentaminen. Tilaisuuksien esitykset ovat luettavissa hankkeen nettisivuilla https://oamk.fi/hankkeet/canemure-towards-carbon-neutral-municipalities-and-regions-in-finland-life17-ipc-fi-000002-life-ip-canemure_finland/julkaisut-ja-materiaalit/.

Hanke osallistui yhden kansallisen konferenssin, Kolmen miljoonan CO2ekv konferenssi, järjestämiseen Seinäjoella toukokuussa 2024. Hanke osallistui yhteen kansainväliseen konferenssiin, Smart Cities in Smart Regions, lokakuussa 2024 Lahdessa. Tähän konferenssiin osallistuttiin myös julkaisulla ja posterilla.

LIFE17 IPC/FI/000002 LIFE-IP CANEMURE-FINLAND This project has been carried out with the financial contribution of the LIFE Programme of the European Union. The content reflects only the CANEMURE project's view, and the EASME/Commission is not responsible for any use that may be made of the information it contains.

Uudet hankkeet

Hankkeen aikana katalysoitiin uusia maakunnan ilmastotyötä edistäviä hankkeita. Rahoituksen sai 10 uutta hanketta; POP-Ilmasto, BioKaMa, ProsBKT, BioDiPi, COAST, BIOTUTO, Biohiilen aika, Ekoenergia, TALVI ja Kosteikko-osaaminen kasvuun. Rahoitettujen hankkeiden aihepiirejä ovat ilmastotyö, biokaasu, biokiertotalous, ilmastonmuutokseen sopeutuminen, uusiutuva energia, biohiili, rakentaminen ja kosteikot.

Kestävyysloikat

Kestävyysloikat ovat vaikuttavien ratkaisujen tietopankki, jota julkaistaan verkkosivulla [Kestävyysloikka – Vaikuttavien ratkaisujen tietopankki](#) . Sivustolle on koottu hyviksi todettuja ilmastotoimia koko maasta. Pohjois-Pohjanmaalta kestävyysloikkia on sivustolla 59 kappaletta, joista 10 on julkaistu Canemuren Oamkin toimijoiden taholta (lokakuun 2024 tilanteen mukaan).

Julkaisut

Julkaisut ovat tärkeä keino tuoda ilmastoasioita esille. Hankkeen toimesta Oamkilla on tehty 15 ilmastoaiheista julkaisua. Näistä suurin osa on julkaistu Oamkin omilla julkaisukanavilla; Oamk Journal, ePooki ja Telulainen. Yksi artikkeli on julkaistu paikallislehdessä, kaksi Pohjois-Pohjanmaan liiton julkaisukanavalla ja yksi julkaisu tullaan julkaisemaan Smart Cities in Smart Regions konferenssijulkaisussa.

Hankkeessa julkaistut artikkelit ovat koottuna hankkeen nettisivuille

<https://oamk.fi/hankkeet/canemure-towards-carbon-neutral-municipalities-and-regions-in-finland-life17-ipc-fi-000002-life-ip-canemure-finland/julkaisut-ja-materiaalit/>

Opinnäytetyöt

Opiskelijat Oamkilla pääsevät hankkeissa tekemään konkreettisia toimia. Hanke on ollut toimeksiantajana neljässä opinnäytetyössä ja kaksi opinnäytetyön tekijää on ohjattu ulkopuolisille toimeksiantajille.

LIFE17 IPC/FI/000002 LIFE-IP CANEMURE-FINLAND This project has been carried out with the financial contribution of the LIFE Programme of the European Union. The content reflects only the CANEMURE project's view, and the EASME/Commission is not responsible for any use that may be made of the information it contains.

Ilmasto- ja energiasuunnitelmaa (EIS) ja Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmaa (KAISU) toteuttavat toimet Pohjois-Pohjanmaalla

Pohjois-Pohjanmaan taakanjakosektorin kasvihuonekaasupäästöt ovat vähentyneet 38,7% vuodesta 2007 vuoteen 2022, kun tuulivoimahyvitys otetaan huomioon ja asukaskohtaiset kasvihuonekaasupäästöt ovat vähentyneet 42,6% samalla aikajaksolla. Taakanjakosektorilla maakunnan kasvihuonekaasupäästöt olivat 2561 kt CO₂e ja asukaskohtaiset kasvihuonekaasupäästöt 6,2 t CO₂e vuonna 2022, kun tuulivoimahyvitys huomioidaan. Suunta on oikea, mutta kansallisen päästövähennystavoitteen saavuttamiseksi on Pohjois-Pohjanmaallakin tehtävä lujasti päästövähennystyötä.

Kasvihuonekaasupäästöjä toteuttavia toimia Pohjois-Pohjanmaalla toki tehdään. Maakuntaan on suunnitteilla lukuisia uusia tuulipuistoja. Aurinkovoimaa on rakenteilla 121 MW, luvitusvaiheessa yli 1 MW aurinkopuistoja on n. 1000 MW ja vireillä maakunnassa on useita aurinkopuistoja. Maakunta on vahvasti mukana vetytalouden kehityksessä. Biokaasuteknologiaa kehitetään maakunnassa ja biokaasupotentiaalia hyödynnetään entistä vahvemmin. Kiertotaloutta edistetään ja toimeenpannaan vahvasti. Energiatehokkuutta parannetaan maakunnassa. Ajoneuvojen vaihtoehtoisten käyttövoimien osuus kasvanut noin 5%:iin. Samalla näiden lataus-/tankkausverkosto on laajentunut merkittävästi. Kaavoituksessa otetaan huomioon ilmastokysymykset entistä paremmin. Tiedotuksella vaikutetaan organisaatioiden ja asukkaiden valintoihin.

Hankkeen toimijat

Hankkeessa saavutettuihin tuloksiin on vaikuttanut hanketta toteuttanut hanketiimi, joka on toiminut saumattomasti yhteen. Hankkeessa on työskennellyt kaikkiaan yhdeksän henkilöä lyhyempiä ja pidempiä jaksoja. He kaikki ovat tuoneet oman osaamisensa hankkeeseen. Kiitokset heistä jokaiselle.

Kaikki ratkaisee Pohjois-Pohjanmaan ilmastotyössä

LIFE17 IPC/FI/000002 LIFE-IP CANEMURE-FINLAND This project has been carried out with the financial contribution of the LIFE Programme of the European Union. The content reflects only the CANEMURE project's view, and the EASME/Commission is not responsible for any use that may be made of the information it contains.